

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAT

SESSION DE 1952-1953.

Projet de loi modifiant la loi du 6 septembre 1895 relative aux cotisations fiscales en matière d'impôts directs et la complétant temporairement pour certains impôts et exercices.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'application des lois des 10 janvier 1940, 15 et 16 octobre 1945, créant de nouveaux impôts et la révision, due aux circonstances économiques et financières des années de guerre, de très nombreuses déclarations aux impôts ordinaires ainsi que l'établissement de taxations complémentaires, ont donné lieu à un accroissement immense des recours contentieux.

Les cours d'appel saisis des recours dirigés contre les décisions des directeurs provinciaux doivent absorber un arriéré qui est devenu considérable. Depuis plusieurs mois elles ont fait un effort maximum pour faire face à cette tâche écrasante en augmentant le nombre des audiences fiscales.

Malgré cet effort, l'arriéré continue cependant à s'accroître dans des proportions inquiétantes.

A Bruxelles, au 15 septembre 1952, 3.694 litiges attendaient de pouvoir être soumis à l'examen de la cour ; à Gand et à Liège, le même sort était réservé respectivement à 501 et 1.774 causes.

Par ailleurs, les directeurs provinciaux et régionaux des contributions doivent encore à ce jour rendre leurs décisions à l'égard de 16.534 recours introduits devant eux au sujet des taxations se rapportant aux impôts extraordinaires et spéciaux plus un nombre indéterminé de recours se rapportant aux impôts

ZITTING 1952-1953.

Wetsontwerp waarbij de wet van 6 September 1895 betreffende de fiscale aanslagen inzake directe belastingen wordt gewijzigd en waarbij ze voor sommige belastingen en dienstjaren tijdelijk wordt aangevuld.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De toepassing van de wetten, dd. 10 Januari 1940, 15 en 16 October 1945, waardoor nieuwe belastingen ingesteld werden en de herziening, ingevolge de economische en financiële omstandigheden spruitende uit de oorlogsjaren, van de zeer talrijke aangiften in de gewone belastingen, alsmede het vestigen van aanvullende aanslagen, hebben aanleiding gegeven tot een ontzaglijke aangroei van de geschillen van betwisting.

De Hoven van beroep waarbij het beroep tegen de beslissingen van de provinciale directeurs aanhangig werd gemaakt, moeten een achterstand opsorpen welke aanzienlijk geworden is. Sedert verscheidene maanden leggen ze een uiterste inspanning aan de dag door het aantal fiscale zittingen te vermeerderen ten einde hun taak naar beter vermogen te kunnen vervullen.

Doch, niettegenstaande deze inspanning, neemt de achterstand onrustwekkende verhoudingen aan.

Te Brussel wachtten op 15 September 1952, 3.694 geschillen om aan het onderzoek van het Hof onderworpen te worden ; te Gent en te Luik, is de toestand dezelfde : onderscheidenlijk 501 en 1.774 zaken dienden nog beslecht.

Daarenboven zijn thans nog 16.534 bezwaarschriften tegen aanslagen in de buitengewone en bijzondere belastingen vóór de provinciale en regionale directeurs der belastingen aanhangig, daarbij nog een onbepaald aantal beroepen betreffende de gewone belastingen van de dienstjaren 1941 tot 1945. Overi-

ordinaires des exercices 1941 à 1945. Au surplus ces directeurs devront également se prononcer sur les réclamations relatives aux exercices postérieurs dont le nombre est d'environ 110.000.

Un nombre très important de ces décisions feront l'objet de recours devant les trois cours d'appel du pays.

Si l'on veut d'une part éviter de paralyser l'action de l'administration, obligée aussi longtemps que les recours ne sont pas vidés, de les suivre pas à pas, si l'on veut permettre d'autre part aux caisses de l'Etat de recouvrer sans plus de délai, une partie des sommes considérables (4,5 milliards) qui en font l'objet et, si l'on souhaite enfin éviter toute injustice dans le paiement de l'impôt puisque dans l'état actuel des choses ce sont les contribuables de guerre qui bénéficient des lenteurs de la procédure, des mesures radicales s'imposent.

Le législateur de 1945 a voulu que ceux, qui à la faveur des années de guerre avaient réalisé des bénéfices, soient les premiers à devoir payer à la communauté nationale la contribution pécuniaire indispensable à son relèvement. Il a voulu aussi que dans un souci de moralité et d'équité, ces contribuables soient sans retard obligés à payer ce tribut. (Voir Doc. parl. Chambre, session 1944-1945, Doc. 118).

Ce vœu légitime du législateur est actuellement compromis dans sa réalisation et le but qu'il poursuivait sera irrémédiablement voué à l'échec si le gouvernement ne propose et le pouvoir législatif ne décide les mesures qui s'imposent pour mettre fin d'urgence à l'arriéré qui prive la Nation de certaines ressources financières plus que jamais indispensables à sa sauvegarde.

A circonstances exceptionnelles des solutions exceptionnelles s'imposent.

Elles sont de deux ordres : augmentation limitée et temporaire du nombre des magistrats des cours d'appel, afin de pouvoir créer des chambres fiscales complémentaires et établissement provisoire d'une procédure nouvelle qui doit permettre la solution rapide des litiges.

Le présent projet vise l'organisation d'une nouvelle procédure.

gens moeten die directeurs ook nog beslissen over de bezwaren betreffende de latere dienstjaren ten getale van ongeveer 110.000.

Een groot aantal dezer beslissingen zullen ongetwijfeld aanleiding geven tot een beroepsprocedure vóór de drie Hoven van het Rijk.

Zo men enerzijds het lamleggen tracht te vermijden van de werking van het bestuur dat, tijdens de behandeling van deze geschillen, verplicht is ze onafgebroken op de voet te volgen, zo men anderzijds de Schatkist wil in staat stellen zonder enig verwijl een gedeelte van de thans in betwisting zijnde belangrijke geldsommen (4 1/2 milliard) in te vorderen en zo men, ter slotte, elke onrechtvaardigheid op het stuk van het betalen van belastingen wil te keer gaan — vermits in de huidige stand van zaken de personen die tijdens de oorlog uitzonderlijke winsten verwezenlijkt hebben onbetwistbaar door deze trage rechtspleging begunstigd worden — dringen zich ernstige en doeltreffende maatregelen op.

Het was de bedoeling van de wetgever van 1945 dat zij die ingevolge de oorlogsjaren uitzonderlijke winsten behaalden, de eersten zouden zijn om aan de Natie de geldelijke hulp te verlenen welke zij voor haar heropbeuring ontbeerde. Hij heeft tevens gewild, ter instandhouding van het nationaal zedelijkheids- en billijkheidsgevoel, dat deze belastingplichtigen er toe zouden genoopt worden onverwijld deze uitzonderlijke Staatslasten te betalen (zie Parlementaire Bescheiden, Kamer, zitting 1944-1945, Doc. 118).

Het verwezenlijken van deze noodzakelijkheid wordt thans in het gedrang gebracht en loopt gevaar op een onherstelbare wijze verijdeld te worden indien de Regering niet voorstelt en de wetgevende macht niet beslist de maatregelen te treffen welke zich opdringen. ten einde onverwijld deze fiscale achterstand op te slorpen welke de Natie van sommige financiële inkomsten speent die, meer dan ooit, voor hare beveiliging onontbeerlijk zijn.

Uitzonderlijke omstandigheden vergen uitzonderlijke oplossingen.

Deze zijn van tweeërlei aard : enerzijds een beperkte en tijdelijke vermeerdering van het aantal magistraten in de Hoven van beroep, ten einde de oprichting van bijgevoegde fiscale kamers mogelijk te maken en anderzijds het voorlopig invoeren van een nieuwe rechtspleging welke een spoedige oplossing van de geschillen zal mogelijk maken.

Onderhavig ontwerp heeft tot doel een nieuwe rechtspleging tot stand te brengen.

L'augmentation relative et temporaire des cadres des magistrats fait l'objet d'un projet de loi distinct.

* * *

La nouvelle procédure s'inspire des quelques considérations essentielles suivantes.

Un très grand nombre de taxations furent établies par la comparaison des avoirs en 1940 et en 1944. Dans cette comparaison, l'appréciation des faits et dès lors des contestations joue un rôle considérable.

Dans ces litiges, il arrive que l'Administration et le contribuable restent sur leur position alors qu'un tiers pourrait concilier leurs points de vue, et trouver une solution plus objective à la contestation.

La même remarque vaut à l'égard des taxations basées sur la comparaison avec des contribuables similaires.

N'oublions pas au surplus que beaucoup de recours furent introduits à une époque où les principes des lois des 15 et 16 octobre 1945 étaient douteux et non encore précisés par la jurisprudence et que partant, des prétentions formulées alors sont devenues parfois mal fondées.

Certaines thèses de l'administration ont été parfois censurées par la cour de cassation.

* * *

Partant de ces données, le gouvernement a pensé que l'intervention d'un magistrat agissant comme amiable compositeur, au courant par ailleurs de l'état actuel de la jurisprudence de la cour de cassation et des cours d'appel, pourrait dans de très nombreux litiges, soit concilier les points de vue dans des contestations basées sur des appréciations subjectives — sans, il va sans dire, faire fi des éléments de fait et de droit — soit suggérer à l'administration ou au contribuable de renoncer à certaines prétentions qui apparaissent mal fondées.

Le présent projet organise dès lors une procédure de conciliation qui, il importe de la souligner dès l'abord, ne change rien aux droits des parties ou à la procédure existante.

De betrekkelijke en tijdelijke aanvulling van het kader der magistratuur wordt in een afzonderlijk ontwerp behandeld.

* * *

De nieuwe rechtspleging vindt haar oorsprong in de volgende essentiële beschouwingen.

Een zeer groot aantal aanslagen werd gevestigd aan de hand ener vergelijking tussen het bezit voorhanden in 1940 en dit van 1944. Bij deze vergelijking speelt de beoordeling van de feiten en dus ook van de betwistingen een aanzienlijke rol.

In deze geschillen komt het vaak voor dat het bestuur en de belastingplichtige hun zienswijzen blijven voorstaan, terwijl een derde de verschillende standpunten zou kunnen verzoenen en meteen een meer objectieve oplossing van het geschil zou kunnen bewerkstelligen.

Dezelfde opmerking geldt trouwens ten opzichte van de aanslagen welke door vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen gevestigd werden.

Laten we bovendien niet uit het oog verliezen dat talrijke beroepen ingediend werden in een periode waarin de toepassing der wetten van 15 en 16 October 1945 nog aarzelend van wal stak, daar de grondbeginselen er van op dat ogenblik nog niet door de rechtspraak toegelicht waren, met het gevolg dat oude betwistingen thans soms elke ernstige grondslag missen.

Sommige opvattingen van het Bestuur werden soms door het Hof van verbreking aanvechtbaar verklaard.

* * *

Uitgaande van deze gegevens, is de Regering de mening toegedaan dat de tussenkomst van een magistraat optredende als een soort bereidwillige bemiddelaar, die, volledig op de hoogte van de huidige stand der rechtspraak van het Hof van verbreking en van de Hoven van beroep en zonder van zelfsprekend de in feite en in rechte bestaande geschilsbestanddelen uit het oog te verliezen, bij machte zou zijn een einde te maken aan zeer vele betwistingen, hetzij door de tegenstrijdige zienswijzen overeen te brengen, hetzij door de belastingplichtige of het Bestuur het belang te doen inzien sommige blijkbaar ongegronde aanspraken te verwerpen.

Het onderhavig ontwerp richt derhalve een rechtspleging tot verzoening in welke, de nadruk dient er met klem opgelegd, in genendele een verandering teweegbrengt aan de rechten van de partijen of aan de tot nog toe bestaande rechtspleging.

Elle n'est qu'une possibilité nouvelle ajoutée à la loi du 6 septembre 1895 dans le seul but d'accélérer le règlement des litiges.

Le magistrat conciliateur n'a pas qualité pour imposer : il expose et il propose.

L'administration et le contribuable restent libres de suivre ou de ne pas suivre ses suggestions.

Le projet confie le rôle de conciliateur au Ministère public qui sera généralement le magistrat qui occupe le siège du ministère public aux chambres fiscales des cours d'appel.

Ce choix est déterminé à la fois par un souci d'accélération de la procédure, par l'opportunité de faire appel à un magistrat expérimenté et enfin par la nature des fonctions du ministère public.

Le Ministère public donne un avis dans toutes les affaires d'impôts directs soumises à la Cour. Il est appelé le premier à étudier les dossiers relatifs aux recours fiscaux. Il est le premier juge de la cause.

Il est dès lors normal que ce soit lui l'élément agissant de la procédure de conciliation.

Si cette procédure aboutit, le litige sera terminé. Si elle échoue, la procédure normale reprend son cours et le Ministère public qui aura eu l'occasion de connaître les thèses des parties et d'en apprécier les mérites, donnera d'autant plus aisément son avis à la cour, évitant ainsi, comme c'est le cas actuellement, des remises éloignées pour avis.

D'autre part, pour être à même de concilier utilement les prétentions des parties, conformément au texte et à l'esprit de la loi et de la jurisprudence, il faut avoir une connaissance approfondie des dispositions légales et de la jurisprudence.

Enfin, le magistrat du Ministère public est appelé, par son statut légal, à assurer l'exécution des lois et à sauvegarder dès lors, tant l'intérêt général — notamment le respect des lois d'ordre public — que l'intérêt particulier.

Ne donnant, par ailleurs, qu'un avis à la juridiction près laquelle il siège, il n'aura pas déforcé devant elle sa position en proposant une conciliation qui aura échoué et qui rendra un arrêt de la cour inévitable, ce qui, par contre, serait le cas pour un magistrat du siège. Celui-ci, après avoir suggéré un accord, se trouverait, en effet, obligé de trancher la contestation en

Zij is niets meer dan een nieuwe mogelijkheid welke in de wet van 6 September 1895 ingeschakeld wordt met als enig doel : het bespoedigen van de regeling der hangende geschillen.

De magistraat-bemiddelaar heeft geen bevoegdheid om iets op te leggen : hij verstrekt toelichtingen, hij doet voorstellen.

Aan het bestuur en de belastingplichtige wordt de vrije keus gelaten zijn voorstellen al dan niet te volgen.

De voormelde bemiddelingstaak wordt aan het openbaar ministerie toevertrouwd, dat over het algemeen wordt waargenomen door de magistraat die de zetel van het openbaar ministerie bij de fiscale kamers van de Hoven van beroep bekleedt.

Deze aanduiding wordt gerechtvaardigd én door de zorg voor een snellere rechtsbedeling, én door de gepastheid beroep te doen op een ervaren magistraat, alsmede tenslotte, door de aard zelf van de functies van het openbaar ministerie.

Het openbaar ministerie brengt advies uit in alle zaken betreffende directe belastingen welke aan het oordeel van het Hof onderworpen worden. Het is de eerste instantie die de dossiers betreffende de fiscale beroepen heeft in te studeren : het is de eerste rechter van de zaak.

Het is derhalve normaal dat het openbaar ministerie ook de rechtspleging tot verzoening leide.

Het welslagen van deze rechtspleging maakt een einde aan het geschil. Bij mislukking integendeel wordt de gewone rechtspleging voortgezet en zal het openbaar ministerie, dat in de gelegenheid werd gesteld kennis te nemen van de zienswijze der partijen en de waarde hunner argumenten heeft beoordeeld, des te gemakkelijker zijn advies aan het Hof kunnen kenbaar maken zonder genoodzaakt te zijn, zoals zulks thans vaak het geval is, hiertoe om lange uitstellen te verzoeken.

Anderzijds, ten einde in staat te zijn nuttigerwijze de aanspraken van de partijen in overeenstemming te brengen, en zulks naar de tekst en de geest van de wet als van de rechtspraak te kunnen doen, is evenzeer een grondige kennis van de wettelijke beschikkingen en van de te dezen geldende rechtspraak van node.

Tenslotte is de magistraat van het openbaar ministerie, krachtens zijn wettelijk statuut, er toe geroepen de uitvoering der wetten te verzekeren en diensgevolge het algemeen belang — onder meer de naleving van de wetten van bindend recht — evenzeer als het particulier belang, te vrijwaren.

Daar hij overigens slechts advies uitbrengt bij het gerecht waarbij hij de zetel van het openbaar ministerie bekleedt, zal hij, in geval van een vruchteloze verzoeningsprocedure, naderhand over een grotere vrijheid van handelen beschikken dan een magistraat behorende tot de zetel van het Hof zelf, daar deze laatste tot natuurlijke taak heeft het geschil te beslechten.

s'efforçant d'oublier les concessions que l'une ou l'autre partie aurait admis de faire.

* * *

Il importe aussi de souligner que la réforme proposée n'organise pas une procédure transactionnelle.

Le projet repose en effet sur des bases toutes différentes.

La transaction est un contrat par lequel les parties terminent une contestation née ou à naître au moyen de concessions réciproques.

C'est l'élément primordial qui permet de distinguer, en droit, la transaction, d'autres solutions ayant aussi pour résultat de mettre fin à un litige mais sans l'« animus transactionis » : ainsi l'acquiescement, le compromis, la renonciation, la remise de dettes.

Telle n'est pas la nature de la procédure proposée.

Le Ministère public ayant examiné le dossier de la contestation, comme il le ferait pour donner un avis destiné à éclairer la cour, se fait une opinion sur les mérites respectifs de la décision directoriale et des prétentions du contribuable et donc sur le sort de la demande en cour d'appel.

S'inspirant de ces considérations, il appelle les parties devant lui et invite soit le directeur à revoir sa décision, soit le contribuable à abandonner sa prétention en tout ou en partie, soit à la fois, le directeur et le contribuable à admettre le défaut partiel ou total du fondement de leurs thèses.

En cas de succès de cette intervention, il sera dressé procès-verbal soit de l'acceptation par le directeur de la modification de la décision, soit du désistement total ou partiel des prétentions du contribuable ou encore, s'il échet, de leur acquiescement réciproque.

Il s'agit donc là de tout autre chose que d'une transaction. C'est un réexamen et une éventuelle modification de la décision directoriale par un fonctionnaire mieux informé après l'intervention d'un conciliateur expérimenté et étranger à la contestation, ou l'abandon par le contribuable, à la suite de la même circonstance, d'une prétention mal fondée.

Ni l'Etat, ni le contribuable n'abandonnent une partie de leurs droits.

Le premier réadapte la base imposable ou renonce à un élément de la taxation ou des accroissements. Il

ten en te dezen wellicht bij de partijen de gedachte zou kunnen verwekken dat hij onder de indruk gebleven is van de verzoeningspoging welke onder zijn beleid mislukte.

* * *

Er dient ook beklemtoond dat de voorgestelde hervorming geen transactionele rechtspleging inricht.

Het ontwerp berust inderdaad op gans verschillende grondslagen.

De dading is een contract waardoor de partijen een geschil beslechten dat ontstaan is of ontstaan zal op grond van wederzijdse toegevingen.

Dit laatste element is het bizonderste bestanddeel dat toelaat de dading in rechte te onderscheiden van andere oplossingen welke eveneens de beslechting van betwistingen beogen echter zonder dat de « animus transactionis » aanwezig zij, aldus de berusting, het compromis, de afstand, de schuldkijschelding, enz...

Dit transactioneel inzicht is niet bij de voorgestelde rechtspleging voorhanden.

Na inzage van het dossier betreffende de betwisting zal het openbaar ministerie, inderdaad, zoals bij het geven van een advies tot voorlichting van het Hof, zich een mening vormen zowel over de waarde van de directoriale beslissing als over de gegrondheid van de eisen van de belastingplichtige en dus over het lot van de eis vóór het Hof van beroep.

Steunende op deze beschouwingen roept het partijen vóór zich op en verzoekt het de directeur zijn beslissing te herzien, ofwel zet het de belastingplichtige aan zijn aanspraak geheel of gedeeltelijk te verzaken, ofwel vraagt het én aan de directeur én aan de belastingplichtige toe te geven dat het hun thesissen geheel of gedeeltelijk aan gronden ontbreekt.

Zo deze tussenkomst vruchtdragend is wordt proces-verbaal opgesteld hetzij van de aanvaarding door de directeur van een wijziging zijner beslissing, hetzij van de gehele of gedeeltelijke afstand door de belastingplichtige van zijn eisen, ofwel, naar gelang van het geval, van hun wederzijdse berusting.

Het gaat hier dus om iets heel anders dan een dading. Het is in werkelijkheid een nieuw onderzoek en een eventuele wijziging van de directoriale beslissing door een beter ingelicht ambtenaar dank zij de tussenkomst van een ervaren en onpartijdig bemiddelaar, ofwel, vanwege de belastingplichtige, een verzaking ingevolge dezelfde omstandigheid, van een onvoldoend gegronde eis.

Noch de Staat, noch de belastingplichtige staan een gedeelte hunner rechten af.

De eerste past de belastbare basis aan of ziet af van een bestanddeel van de aanslag of van de verhogingen.

s'agit donc, en fait, de moins que d'un acquiescement qui cependant est, de la part de l'Etat, parfaitement licite.

Le contribuable lui abandonne une prétention qu'il estime pour les mêmes raisons, injustifiée.

En agissant ainsi, il ne fait devant le magistrat conciliateur que ce que la loi lui permet déjà de faire devant la cour, avec cet avantage cependant que la procédure nouvelle permettra d'augmenter et ce dans l'intérêt particulier et général, le nombre des désistements et d'accélérer du même coup l'expédition de l'arriéré fiscal.

Quant au directeur des contributions, il est autorisé par le projet de loi à agir comme il aurait pu le faire lorsqu'il était encore saisi de la contestation, avec cette réserve cependant que la situation du redevable ne peut jamais être aggravée par cette procédure.

* * *

Le système proposé fait confiance au magistrat du ministère public qu'il charge de cette nouvelle et, est-il besoin de le dire, laborieuse et quelquefois délicate mission.

Il sera le premier à réaliser que la procédure nouvelle ne change rien aux principes actuels des lois d'impôts. Il ne s'agira dès lors jamais pour lui d'inciter un contribuable à abandonner une prétention fondée en droit et en fait. Il n'invitera non plus jamais le directeur des contributions à faire une fausse application de la loi ou à ignorer des circonstances de fait établies.

Si l'objet d'une contestation porte sur une question de droit et que sa solution n'est pas consacrée par la cour de cassation, il ne proposera pas l'application de la procédure nouvelle.

Si par contre la contestation se fonde sur une question de droit et de fait et que le problème juridique a été tranché par la cour de cassation, il pourra s'inspirer de cette jurisprudence dans sa proposition de conciliation.

* * *

Faut-il justifier le projet à l'égard des dispositions constitutionnelles ?

Het betreft hier dus in feite minder dan een berusting welke nochtans in fiscale aangelegenheden vanwege de Staat volkomen zou geoorloofd zijn.

De belastingplichtige zijnerzijds doet afstand van zijn eis omdat hij hem, na kennisneming der geopperde bezwaren, niet meer als gerechtvaardigd voorkomt.

Aldus handelende vóór de magistraat-bemiddelaar doet hij niets meer dan hetgeen hem door de wet wordt toegelaten vóór het Hof, met dit voordeel evenwel dat de nieuwe rechtspleging, en zulks zowel in het algemeen als in het particulier belang, het zal mogelijk maken het aantal der afstandsverklaringen te vermeerderen en derwijze de opslorping van de achterstand in fiscale zaken te bespoedigen.

Wat de directeur des belastingen betreft, hem is het door het wetsontwerp toegelaten te handelen zoals hij dit zou gedaan hebben wanneer hij nog ter zake bevoegd was, met dit voorbehoud nochtans dat, in deze phase der rechtspleging, de toestand van de belastingsschuldenaar nooit kan verzwaaard worden.

* * *

Het voorgestelde systeem stelt vertrouwen in de magistraat van het openbaar ministerie die met deze nieuwe en ongetwijfeld lastige en kiese opdracht belast wordt.

Deze magistraat zal de eerste zijn om er zich van te vergewissen dat de nieuwe rechtspleging in generlei mate de vigerende beginselen van de wetten op de belastingen wijzigt. Het zal er voor hem dientengevolge niet op neerkomen de belastingplichtige aan te zetten om van een in rechte en in feite gegronde aanspraak afstand te doen, zoals hij evenmin de directeur der belastingen er toe zal brengen een verkeerde toepassing te maken van de wet of vaststaande feitelijke omstandigheden over het hoofd te zien.

Indien het voorwerp van de betwisting een rechtsvraagstuk is waarvan de oplossing niet bijgetreden wordt door het Hof van verbreking, zal hij er zich van onthouden, de toepassing van de nieuwe rechtspleging voor te stellen.

Anderzijds, zo de betwisting haar oorsprong vindt, én in een rechtskwestie én in een feitelijke aangelegenheid en dat de juridische probleemstelling welke er uit gesproken is door het Hof van verbreking werd beslecht, kan hij zich op deze rechtspraak steunen in zijn verzoeningsvoorstel.

* * *

Dient het onderhavig wetsontwerp in verband met de geldende grondwettelijke beschikkingen gerechtvaardigd ?

Il paraît certain qu'il se place harmonieusement dans leur cadre.

Il ne crée ni un privilège ni une exemption ou une modération illicite de l'impôt.

Les dispositions projetées se fondent sur les lois existantes et n'y dérogent pas. Elles créent une procédure qui à la fois poursuit un but d'intérêt national — la résorption de l'arriéré fiscal et la possibilité de faire rentrer l'impôt légalement dû — et sauvegarde intégralement les intérêts des contribuables.

Il va de soi qu'en créant la procédure de la conciliation pour les impositions dues pour les exercices de la guerre seulement, on ne crée pas de privilège et que l'on ne rompt pas l'égalité devant l'impôt.

En effet, cette égalité prescrite par la Constitution ne serait violée que si l'obligation devant l'impôt n'était pas la même pour toutes les personnes se trouvant dans les mêmes conditions ou circonstances et touchées par les mêmes occasions.

Telle n'est pas la situation qui pourrait résulter de la procédure ici visée.

La Constitution permet au législateur de créer des exemptions ou des modérations d'impôt inspirées par des motifs d'intérêt général (Orban, *Le Droit constitutionnel de la Belgique*, tome III, p. 175). Le projet est étranger à cette faculté puisque aucune exemption ou modération d'impôt n'est envisagée.

Diminuer une base imposable parce qu'elle n'est pas intégralement justifiée en fait ou en droit ou supprimer un élément d'imposition parce qu'il n'est pas conforme à la loi n'est pas créer un privilège au profit d'un redevable mais est uniquement faire une juste et saine application des lois sur les impôts.

* * *

ANALYSE DES DISPOSITIONS

DU PROJET DE LOI.

Le projet de loi comprend deux sortes de dispositions :

1° les articles 1 à 7 concernant la procédure spéciale exosée ci-dessus ;

2° les articles 8 à 10 qui apportent certaines modifications indispensables à la procédure ordinaire organisée par la loi du 6 septembre 1895.

Het is klaar dat het zich op harmonische wijze in het kader dezer aanpast.

Het schept noch voorrechten noch vrijstellingen noch onwettige milderingen van de belasting.

De voorgestelde bepalingen stroken met de bestaande wetten en wijken er niet van af. Zij roepen een rechtspleging in het leven welke tezelfdertijd het nationaal belang dient door de opslorping van de fiscale achterstand en meteen de mogelijkheid om de wettelijk verschuldigde belasting te innen, in de hand te werken. Anderzijds vrijwaren zij op integrale wijze de belangen van de belastingplichtigen.

Het spreekt vanzelf dat door de onderhavige verzoeningsprocedure alleen op de voor de oorlogsdienstjaren verschuldigde belastingen toepasselijk te maken, men geen voorrechten toekent en men het gelijkheidsbeginsel op het stuk van de onderwerping aan de belastingen niet overtreedt.

Deze door de Grondwet voorgehouden gelijkheid zou inderdaad slechts geschonden worden wanneer de belastingslast niet op dezelfde wijze gedragen werd door alle personen die zich in dezelfde voorwaarden of omstandigheden bevinden.

Dit euvel zou niet uit de toepassing van de hierbedoelde rechtspleging kunnen voortvloeien.

Alhoewel de Grondwet wegens redenen van algemeen nut aan de wetgever de mogelijkheid toegekend heeft vrijstellingen of milderingen van belasting toe te staan (zie Orban, *Le Droit Constitutionnel de la Belgique*, tome III, blz. 175) houdt het ontwerp hiermede geen verband om de eenvoudige reden dat geen enkele vrijstelling of beperking van belasting beoogd wordt.

Een belastbare basis verminderen omdat zij noch in feite, noch in rechte gans verantwoord is, of een aanslagsbestanddeel weglaten omdat het niet met de wet verenigbaar is, schept geen voorrecht ten bate van een belastingschuldenaar, doch past slechts de belastingwetten op een gezonde en juiste wijze toe.

* * *

ONTLEDING VAN DE BESCHIKKINGEN

VAN HET ONTWERP.

Het ontwerp van wet omvat twee soorten bepalingen :

1° de artikelen 1 tot 7 betreffende de hierboven uiteengezette bijzondere rechtspleging ;

2° de artikelen 8 tot 10, welke in de gewone, bij de wet van 6 September 1895 ingerichte rechtspleging, sommige noodzakelijke wijzigingen aanbrengen.

I.

Article premier. — Cet article circonscrit l'application de la procédure de conciliation. Celle-ci ne sera applicable qu'aux cotisations aux impôts spéciaux établis en vertu des lois des 10 janvier 1940, 15 et 16 octobre 1945, ainsi qu'aux cotisations aux impôts ordinaires sur les revenus des exercices 1941 à 1945.

Art. 2. — Le projet propose de permettre la procédure de la conciliation depuis le moment où la cour est saisie jusqu'à la clôture des débats.

Le ministère public près la cour d'appel apprécie quels sont les litiges dans lesquels la procédure pourrait porter ses fruits. Il ne néglige pas, à cet égard, les suggestions des parties.

Pour éviter cependant que l'audience de conciliation soit chargée par des causes qui ne pourraient faire l'objet d'une conciliation, il décide, sans recours, dans quels cas il lui paraît souhaitable d'appeler les parties devant lui.

Généralement la procédure nouvelle se placera avant l'audience fixée pour les plaidoiries. Dans les cas exceptionnels cependant, où les débats devant la cour auraient révélé l'opportunité de soumettre la cause à une procédure de conciliation, le ministère public usera, même à ce stade avancé de la procédure ordinaire, de la faculté qui lui est permise par la loi.

Le contribuable est obligé de déposer un mémoire. Le directeur a la faculté d'y répondre.

Cette mesure a pour but de permettre un magistrat du ministère public de connaître quels sont les litiges dans lesquels la procédure en conciliation est possible.

Il faut, en outre, que le requérant précise l'objet de la contestation, nombre de recours ayant été introduits uniquement à des fins conservatoires, et d'autres contenant des griefs dépassés.

Les délais fixés dans l'article sont différents des délais fixés dans la loi du 6 septembre 1895, en raison du caractère rapide de la procédure en conciliation.

Art. 3. — C'est le directeur provincial ou régional qui est appelé à comparaître devant le magistrat conciliateur. Le gouvernement se rend compte cependant qu'il est impossible à ce haut fonctionnaire de s'arracher à ses absorbantes occupations pour comparaître fréquemment à l'audience de conciliation. Il lui est dès

lors laissé la faculté de se faire représenter par un fonctionnaire de son choix ou par l'avocat de l'administra-

I.

Eerste artikel. — Dit artikel bepaalt het toepassingsgebied van de verzoeningsprocedure. Deze zal enkel toepasselijk zijn op de aanslagen in de bijzondere belastingen, gevestigd krachtens de wetten van 10 Januari 1940, 15 en 16 October 1945, alsmede op de aanslagen in de gewone belastingen op de inkomsten van de dienstjaren 1941 tot 1945.

Art. 2. — Het ontwerp laat de rechtspleging tot verzoening toe vanaf het aanhangig maken van het geding vóór het Hof tot aan het sluiten der debatten.

Het openbaar ministerie bij het Hof van beroep oordeelt welke geschillen nuttigerwijze door deze procedure zullen kunnen beslecht worden. Het zal te dien einde de van de partijen uitgaande voorstellen niet voorbijzien.

Om nochtans te vermijden dat op de rol der terechtzitting, voorbehouden aan de verzoeningsprocedure, zaken zouden voorkomen welke buiten het bestek van deze rechtspleging vallen, zal het door een onherroepelijke beslissing te kennen geven welke gevallen het tot deze procedure bestemt.

Deze laatste zal over het algemeen plaats grijpen vóór de oproeping der partijen ter zitting. In de uitzonderlijke gevallen evenwel waarin de debatten vóór het Hof de gepastheid zouden aangetoond hebben de zaak aan een verzoeningsprocedure te onderwerpen, zal het openbaar ministerie, zelfs in deze gevorderde stand der gewone rechtspleging, kunnen gebruik maken van de verzoeningsmacht welke het door de wet wordt toegekend.

De belastingplichtige moet een memorie neerleggen. De directeur mag er op antwoorden.

Deze maatregel heeft tot doel de magistraten van het openbaar ministerie in staat te stellen kennis te nemen van de geschillen waarin de verzoeningsprocedure mogelijk is.

Het is tevens noodzakelijk dat de requestant op duidelijke wijze het voorwerp aanduidt van zijn betwisting. Talrijke beroepen immers werden uitsluitend ten conservatoiren titel ingediend; andere bevatten doelloos geworden bezwaren.

De in dit artikel vastgestelde termijnen verschillen van de termijnen welke bij de wet van 6 September 1895 werden vastgesteld en dit om wille van het feit dat de verzoeningsprocedure vlug moet verlopen.

Art. 3. — Het is de provinciale of regionale directeur die geroepen is om vóór de verzoeningsmagistraat te verschijnen. De Regering is er zich echter van bewust dat het voor deze hoge ambtenaar onmogelijk is zijn opslorpemde bezigheden in de steek te laten ondikwerf ter verzoeningszitting te verschijnen.

Daarom is hem de vrijheid gelaten zich door een ambtenaar naar zijn keus of door de advocaat

tion. Toutefois, ceux-ci doivent être porteurs d'une procuration spéciale.

Ils pourront acquiescer aux propositions du Ministère public.

La séance de conciliation peut se tenir ailleurs qu'au chef-lieu de la cour d'appel.

L'article 3 impose au contribuable de comparaître personnellement.

Il a été estimé, en effet, qu'il serait dangereux de permettre à n'importe quel mandataire de se désister d'un recours au nom d'un contribuable. Le cas d'empêchement légitime a cependant été prévu.

* * *

Art. 4. — Le projet de loi met l'accent sur l'intérêt que peut avoir le contribuable à la conciliation.

Le projet permet au contribuable de bénéficier éventuellement d'une diminution des accroissements.

Art. 5. — Un procès-verbal signé par les parties et par le magistrat du ministère public met fin à la procédure de conciliation.

Si cette dernière a abouti, l'intervention de la cour d'appel demeure cependant nécessaire. Elle devra homologuer la décision des parties.

Il est en effet nécessaire de maintenir le caractère judiciaire à la décision qui met fin au litige, l'intervention de la cour assurant une garantie au contribuable et à l'Etat.

La décision d'homologation aura la même autorité que l'arrêt qui aurait été rendu par la cour selon la procédure ordinaire.

Aucun recours ne sera cependant ouvert contre cet arrêt.

L'article 5 décide enfin que la cour statuera sur pièces. La comparution nouvelle des parties sera exceptionnelle : elle rouvrirait d'ailleurs des débats qui prolongeraient l'expédition des affaires, mettant ainsi à néant les avantages de la procédure nouvelle.

Art. 6 et 7. — Ces articles ont notamment pour objet de prévenir les manœuvres des plaideurs qui voudraient utiliser la procédure nouvelle à des fins dilatoires.

Il décide que le défaut non justifié de comparaître ou le défaut du contribuable de déposer le mémoire ainsi que le refus d'acquiescement, mettent fin à la procédure de conciliation.

der administratie te doen vertegenwoordigen. Deze moeten echter houder zijn van een bijzondere volmacht.

Ze kunnen met de voorstellen van het openbaar ministerie instemmen.

De verzoeningszitting kan elders dan in de hoofdplaats van het Hof van beroep gehouden worden.

Artikel 3 legt aan de belastingplichtige op, zelf te verschijnen.

Men is inderdaad van oordeel dat het gevaarlijk zou zijn aan gelijk welke mandataris toe te laten uit naam van een belastingplichtige van een beroep af te zien. Het wettig beletsel is evenwel voorzien.

* * *

Art. 4. — Het ontwerp van wet legt de nadruk op het belang dat de belastingplichtige bij de verzoening kan hebben.

Het ontwerp laat aan de belastingplichtige toe gebeurlijk een vermindering van de belastingsverhoging te genieten.

Art. 5. — Een door de partijen en de magistraat van het openbaar ministerie ondertekend proces-verbaal maakt een einde aan de verzoeningsprocedure.

Zelfs indien zij vruchtbaar was, blijft de tussenkomst van het Hof van beroep toch noodzakelijk. Het Hof zal de beslissing der partijen moeten bekrachtigen.

Het is inderdaad noodzakelijk aan hun beslissing een rechterlijk karakter te verlenen door haar aan de goedkeuring van het Hof, dat zowel voor de belastingplichtige als voor de Staat een kostbare waarborg biedt, te onderwerpen.

De bekrachtiging zal hetzelfde gezag bezitten als het arrest dat het Hof volgens de gewone rechtspleging zou verleend hebben.

Nochtans zal er tegen dit arrest geen enkel rechtsmiddel kunnen aangewend worden.

Artikel 5 ten slotte bepaalt dat het Hof op bescheiden oordeelt. Een nieuwe verschijning van de partijen zal eerder uitzonderlijk zijn : ze zou trouwens de debatten heropenen en zodoende de afhandeling van de zaken vertragen en de voordelen van de nieuwe rechtspleging te niet doen.

Artt. 6 en 7. — Deze artikelen strekken er toe te beletten dat de nieuwe rechtspleging door allerlei vertragen middelen zou gestremd worden.

Zij beslissen dat indien partijen zonder redenen nalaten te verschijnen, indien de belastingplichtige nalaat zijn memorie neer te leggen, of indien niet met de voorstellen wordt ingestemd, een einde aan de verzoeningsprocedure wordt gemaakt.

Dans le même esprit le projet permet à la cour de sanctionner les manœuvres des plaideurs qui, pour retarder la solution du litige qu'ils ont provoqué, se soustrairaient à la procédure de conciliation, instaurée dans le but de terminer loyalement le procès. Elle pourra décider, en tenant compte de circonstances propres à la cause, que le recours sera non recevable.

* * *

II.

Art. 8 et 9. — Suivant la jurisprudence tracée par la cour de cassation dans ses arrêts des 29 mars 1949 (Pas. 1949, I, p. 253), 7 février 1950 (Pas. 1950, I, p. 394) et 23 janvier 1951 (Pas. 1951, I, p. 333), ce n'est pas la décision du directeur des contributions que le recours du contribuable défère à la Cour d'appel, mais bien la contestation elle-même, pour être jugée en premier et dernier ressort.

Cette juridiction a, dès lors, pour obligation, d'examiner la contestation qui lui est soumise, d'après tous les éléments de fait et de droit de la cause

Le contribuable peut invoquer devant elle tout moyen non soulevé devant le directeur, pourvu que ce moyen ne modifie pas la nature de la réclamation originale et ne comporte aucune demande distincte de celle qui a été soumise au directeur ou basée sur une cause juridique différente.

Aux termes de l'article 9 de la loi du 6 septembre 1895, le requérant qui veut faire emploi de pièces nouvelles est tenu de les déposer au greffe de la cour, dans le mois de l'expiration du délai du recours.

Ces pièces nouvelles, dont n'a pas eu connaissance le directeur des contributions, lorsqu'il a rendu sa décision, présentent parfois des caractéristiques susceptibles de modifier la thèse ou les éléments de la décision.

La cour d'appel peut donc être ainsi amenée à se prononcer sur des éléments qui n'ont pas fait l'objet d'une instruction de la part des services des contributions et, si ces éléments présentent un caractère technique, elle est parfois contrainte de renvoyer le dossier au directeur pour nouvel examen et de remettre le prononcé de l'arrêt à une audience ultérieure. Il en résulte une perte de temps considérable dans l'apurement du contentieux judiciaire.

Certes, les avocats du département pourraient prendre connaissance au greffe des pièces nouvelles et modifier leurs conclusions en conséquence. Mais, comme ces pièces présentent parfois un caractère technique, ils doivent en référer au directeur compétent.

In dezelfde gedachtengang laat het ontwerp aan het Hof toe zekere verdragende handelingen te beteugelen, wanneer pleiters om de oplossing van een geschil dat ze zelf hebben uitgelokt te vertragen, zich zouden onttrekken aan de verzoeningsprocedure, die werd ingeleid om loyaal het geding te beslechten. Met inachtneming van de feitelijke toedracht van de zaak zal het Hof het beroep niet-ontvankelijk mogen verklaren.

* * *

II.

Artt. 8 en 9. — Volgens de rechtspraak, door het Hof van verbreking uitgesteld in zijn arresten van 29 Maart 1949 (Pas. 1949, I, blz. 253), 7 Februari 1950 (Pas. 1950, I, blz. 394) en 23 Januari 1951 (Pas. 1951, I, blz. 333), is het niet de beslissing van de directeur der belastingen, welke door het door de belastingplichtige aangewend beroep vóór het Hof van beroep wordt gebracht, maar wel de betwisting zelf, om in eerste en in laatste aanleg berecht te worden.

Dit rechtscollege is derhalve verplicht de hem voorgelegde betwisting te onderzoeken aan de hand van al de feitelijke bestanddelen en rechtsgronden van de zaak.

De belastingplichtige mag vóór dit rechtscollege elk niet vóór de directeur aangewend middel aanvoeren, mits dit middel de aard van het oorspronkelijke bezwaarschrift niet wijzigt en geen enkele eis behelst die van de aan de directeur onderworpen eis verschilt of gegrondvest is op een verschillende juridische oorzaak.

Luidens artikel 9 van de wet van 6 September 1895, is de verzoeker die gebruik wil maken van nieuwe stukken, gehouden ze, binnen een maand na het verstrijken van de termijn van beroep, ter griffie van het Hof neer te leggen.

Die nieuwe stukken, welke de directeur der belastingen niet kende toen hij zijn beslissing nam, bieden soms karakteristieken die de thesis of de bestanddelen van de beslissing kunnen wijzigen.

Het Hof van beroep kan er aldus toe genoopt worden zich uit te spreken over bestanddelen die vanwege de dienst der belastingen niet onderzocht werden en, zo die bestanddelen van technische aard zijn, is het Hof soms gedwongen het dossier voor een nieuw onderzoek aan de directeur terug te zenden en de uitspraak van het arrest tot een latere terechtzitting uit te stellen. Daaruit vloeit in het aanzuiveren van de gerechtelijke geschillen aanzienlijk tijdverlies voort.

Voorzeker zouden de advocaten van het Departement ter griffie kennis kunnen nemen van de nieuwe stukken en hun conclusiën dienovereenkomstig wijzigen. Maar, daar die stukken soms van technische aard zijn, moeten zij beroep doen op de bevoegde directeur

Il se recommande dès lors que les pièces nouvelles soient transmises en copie au directeur par le contribuable qui les dépose afin que les cours d'appel soient en possession en temps utile de tous les éléments du litige.

L'article 9 accorde aux requérants la même facilité.

Art. 10. — Aux termes de l'article 14 de la loi du 6 septembre 1895 rendu applicable en matière d'impôts sur les revenus par l'article 67 des lois coordonnées, le recours contre des arrêts des cours d'appel se fait par requête à la cour de cassation, dont le dépôt au greffe de la cour d'appel est prévu à peine de déchéance dans le délai de quarante jours, à compter de la date de l'arrêt.

Le vœu a été exprimé de différents côtés de voir prolonger ce délai. Par ailleurs, l'administration risque de se trouver devant des difficultés très grandes du fait de la multiplication des arrêts de cour d'appel ensuite de l'augmentation du nombre des chambres fiscales.

Pour ces raisons, le Gouvernement propose de porter de quarante à soixante jours le délai légal pour l'introduction des pourvois en cassation.

* * *

Le gouvernement est convaincu que l'adoption du projet qu'il soumet au pouvoir législatif accélérera considérablement la liquidation du contentieux judiciaire en déchargeant les cours d'appel dont les chambres sont composées de trois conseillers et d'un magistrat du ministère public, de l'obligation de rendre des arrêts dans de très nombreux litiges alors que ceux-ci peuvent aisément être tranchés à l'intervention d'un seul magistrat au cours d'une confrontation volontaire et loyale des thèses qui s'opposent.

Le Ministre de la Justice,

L. LAGAE.

Le Ministre des Finances,

A. JANSSEN.

Het is derhalve aan te bevelen dat die nieuwe stukken in afschrift aan de directeur worden overgelegd door de belastingplichtige die ze neerlegt opdat de Hoven van beroep te gelegener tijd al de bestanddelen van het geschil in bezit zouden hebben.

Artikel 9 kent aan de requestanten dezelfde mogelijkheid toe.

Art. 10. — Naar luid van artikel 14 van de wet van 6 September 1895, toepasselijk gemaakt inzake inkomstenbelastingen door artikel 67 van de samengeordende wetten, kan voorziening tegen de arresten van de Hoven van beroep worden ingesteld bij verzoekschrift tot het Hof van verbreking, verzoekschrift dat op straf van verval ter griffie van het Hof van beroep moet worden neergelegd binnen de termijn van veertig dagen te rekenen van de datum van het arrest.

Van verschillende zijden werd de wens uitgedrukt dat deze termijn zou verlengd worden; het bestuur loopt overigens gevaar zich voor zeer grote moeilijkheden te bevinden omwille van het groter aantal arresten van de Hoven van beroep ingevolge de verhoging van het aantal fiscale kamers.

Om deze redenen stelt de Regering voor de wettelijke termijn voor het indienen van de voorzieningen in verbreking van veertig op zestig dagen te brengen.

* * *

De Regering is er van overtuigd dat het aannemen van het ontwerp dat ze aan de wetgevende macht onderwerpt er aanmerkelijk zal toe bijdragen de gerechtelijk betwistbare zaken op te ruimen door de Hoven van beroep, waarvan de kamers zijn samengesteld uit drie raadsheren en uit een magistraat van het openbaar ministerie, er van te ontlasten arrest te vellen in zeer talrijke geschillen. Deze laatste kunnen inderdaad gemakkelijker en spoediger door één magistraat beslecht worden dank zij een vrijwillig en loyaal onder zijn leiding gevoerd onderzoek der tegenover elkander staande thesissen.

De Minister van Justitie,

De Minister van Financiën,

Projet de loi modifiant la loi du 6 septembre 1895 relative aux cotisations fiscales en matière d'impôts directs et la complétant temporairement pour certains impôts et exercices.

BAUDOUIN,
ROI DES BELGES.

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Nos Ministres de la Justice et des Finances,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Nos Ministres de la Justice et des Finances sont chargés de présenter en Notre Nom aux Chambres Législatives le projet de loi dont la teneur suit :

I.

Article Premier.

Les recours contre les décisions des directeurs des contributions relatives aux cotisations aux impôts spéciaux établis en vertu des lois des 10 janvier 1940, 15 et 16 octobre 1945 ainsi qu'aux cotisations aux impôts ordinaires sur les revenus des exercices 1941 à 1945 sont, sans préjudice à l'application des articles 7 à 16 de la loi du 6 septembre 1895 relative aux cotisations fiscales en matière d'impôts directs, régis par les articles 2 à 7 ci-après.

Art. 2.

§ 1er. — Jusqu'à la clôture des débats, le ministère public près la cour d'appel peut appeler, par lettre recommandée à la poste, devant lui en conciliation, soit d'office, soit à la requête de l'une des parties, le directeur provincial ou régional des contributions directes et le contribuable.

§ 2. — A cet effet, le ministère public fixe un délai au cours duquel le contribuable devra avoir déposé au greffe de la cour d'appel, en double exemplaire, un mémoire exposant les griefs qu'il élève contre la décision directoriale ainsi que les pièces sur lesquelles ces griefs se fondent, si celles-ci ne sont déjà déposées, en application de la procédure ordinaire.

Le ministère public transmet un des exemplaires du mémoire au directeur et fixe un délai pour le dépôt éventuel en double exemplaire au même greffe du mémoire en réponse.

Ces délais sont chacun au minimum de 15 jours francs et au maximum de 20 jours francs.

Wetsontwerp waarbij de wet van 6 September 1895 betreffende de fiscale aanslagen inzake directe belastingen wordt gewijzigd en waarbij ze voor sommige belastingen en dienstjaren tijdelijk wordt aangevuld.

BOUDEWIJN,
KONING DER BELGEN.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Ministers van Justitie en van Financiën zijn gelast in Onze Naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

I.

Eerste Artikel.

Het beroep tegen de beslissingen van de directeurs der belastingen betreffende de aanslagen in de bijzondere belastingen, gevestigd krachtens de wetten van 10 Januari 1940, 15 en 16 October 1945, alsmede betreffende de aanslagen in de gewone belastingen op de inkomsten van de dienstjaren 1941 tot 1945 wordt, onverminderd de toepassing van de artikelen 7 tot 16 van de wet van 6 September 1895 betreffende de fiscale aanslagen inzake directe belastingen, beheerd door de artikelen 2 en 7 hierna.

Art. 2.

§ 1. — Het openbaar ministerie bij het Hof van beroep kan, tot bij het sluiten der debatten, bij een ter post aangetekende brief, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van een der partijen, vóór zich de provinciale of regionale directeur der directe belastingen en de belastingplichtige tot verzoening oproepen.

§ 2. — Te dien einde stelt het openbaar ministerie een termijn vast in de loop waarvan de belastingplichtige ter griffie van het Hof van beroep in twee exemplaren een memorie moet neergelegd hebben, met opgave van de bezwaren die hij tegen de directoriale beslissing aanvoert, alsmede de stukken tot staving van die bezwaren, zo deze nog niet werden neergelegd met toepassing van de gewone rechtspleging.

Het openbaar ministerie maakt één van de exemplaren van de memorie over aan de directeur en stelt een termijn vast waarbinnen eventueel de memorie van antwoord, in twee exemplaren, op dezelfde griffie dient neergelegd.

Die termijnen bedragen elk ten minste 15 vrije dagen en ten hoogste 20 vrije dagen.

Après l'expiration de ces délais, le ministère public fixe dans un nouveau délai qui ne peut être inférieur à dix jours la date de la comparution. Il joint à la convocation du contribuable un des exemplaires du mémoire en réponse du directeur s'il en a été déposé un.

Toutes les notifications par le ministère public prévues au présent paragraphe, mentionneront le texte du présent article ainsi que la sanction comminée par l'article 7 de la présente loi.

§ 3. — La procédure ordinaire est suspendue pendant toute l'instance en conciliation.

Art. 3.

Le directeur des contributions peut se faire représenter par un fonctionnaire de son administration ou par un avocat. porteurs d'une procuration spéciale leur donnant pouvoir d'acquiescer aux propositions du ministère public.

Le contribuable comparaît en personne, assisté éventuellement d'un avocat. Les personnes morales doivent être représentées par une personne ayant pouvoir d'acquiescer.

En cas d'empêchement légitime, le contribuable peut être représenté par un avoué porteur d'une procuration spéciale lui donnant pouvoir d'acquiescer.

Art. 4.

La proposition du ministère public peut porter sur les accroissements.

Art. 5.

Lorsque les parties acquiescent aux propositions du Ministère public, celui-ci dresse un acte de leur accord, le signe avec elles et le soumet à l'homologation de la cour d'appel. La cour statue sur pièces. Elle peut néanmoins entendre les parties.

L'arrêt d'homologation met fin à la contestation.

Si la cour refuse l'homologation, la procédure ordinaire reprend son cours.

L'arrêt d'homologation où l'arrêt de refus d'homologation ne sont susceptibles d'aucun recours.

Art. 6.

Le défaut non justifié de comparaître ou le défaut non justifié du contribuable de déposer le mémoire dans le délai fixé ainsi que le refus d'acquiescement, mettent fin à la procédure prévue par la présente loi. Le ministère public en dresse acte.

Na het verstrijken van die termijnen stelt het openbaar ministerie, binnen een nieuwe termijn die niet minder dan tien dagen mag bedragen, de datum van de verschijning vast. Bij de oproeping van de belastingplichtige voegt het een exemplaar van de memorie van antwoord van de directeur, indien er een werd neergelegd.

Op al de in deze paragraaf bepaalde aanzeggingen uitgaande van het openbaar ministerie moet de tekst van dit artikel, alsmede de door artikel 7 van deze wet gestelde sanctie vermeld worden.

§ 3. — Gedurende gans het verloop van de verzoeningsprocedure is de gewone rechtspleging geschorst.

Art. 3.

De directeur der belastingen kan zich doen vertegenwoordigen door een ambtenaar van zijn bestuur of door een advocaat, beide houder van een bijzondere volmacht om met de voorstellen van het openbaar ministerie in te stemmen.

De belastingplichtige verschijnt persoonlijk, eventueel bijgestaan door een advocaat. Rechtspersonen moeten vertegenwoordigd zijn door een persoon, gemachtigd om met de voorstellen in te stemmen.

Bij wettige verhindering kan de belastingplichtige zich doen vertegenwoordigen door een pleitbezorger die houder is van een bijzondere volmacht om met de voorstellen in te stemmen.

Art. 4.

Het voorstel van het openbaar ministerie kan slaan op de belastingverhogingen.

Art. 5.

Wanneer partijen met de voorstellen van het openbaar ministerie instemmen, maakt dit laatste van hun akkoord akte op, ondertekent die akte met hen en legt ze ter bekrachtiging voor aan het Hof van beroep. Het Hof doet uitspraak op de stukken. Het kan nochtans partijen horen.

Het arrest van bekrachtiging maakt een einde aan de betwisting.

In geval het Hof weigert te bekrachtigen, wordt de gewone rechtspleging hervat.

Tegen het arrest van bekrachtiging of het arrest tot weigering van de bekrachtiging staat geen beroep open.

Art. 6.

Indien, zonder reden, partijen niet verschijnen, of de belastingplichtige zijn memorie niet binnen de bepaalde termijn neerlegt, indien niet met de voorstellen wordt ingestemd, dan neemt de bij deze wet voorziene rechtspleging een einde. Het openbaar ministerie maakt hiervan akte op.

Art. 7.

A la diligence du ministère public, le cour peut déclarer le recours non recevable lorsqu'il est mis fin à la procédure de conciliation en cas de non comparution sans motif légitime du contribuable ou en raison du défaut de dépôt du mémoire.

II.**Art. 8.**

L'article 9, 2me alinéa, de la loi du 6 septembre 1895, relative aux cotisations fiscales en matière d'impôts directs, est complété comme suit : « et d'en envoyer une copie, dans le même délai, au directeur des contributions directes compétent ».

Art. 9.

L'article 10, alinéa 2, de la même loi est complété comme suit : « et envoyer copie des dits mémoires, dans le même délai aux requérants ».

Art. 10.

A l'article 14 de la même loi, les termes « dans le délai de quarante jours » sont remplacés par les termes « dans le délai de soixante jours ».

Art. 11.

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

Donné à Bruxelles, le 4 décembre 1952.

Art. 7.

Op verzoek van het openbaar ministerie kan het Hof het beroep niet-ontvankelijk verklaren wanneer, in geval de belastingplichtige zonder wettige reden nagelaten heeft te verschijnen of omdat geen memorie werd neergelegd, een einde werd gemaakt aan de rechtspleging tot verzoening.

II.**Art. 8.**

Het 2e lid van artikel 9 van de wet van 6 September 1895 betreffende de fiscale aanslagen inzake directe belastingen wordt aldus aangevuld : « et d'en envoyer une copie, dans le même délai, au directeur des contributions directes compétent ».

Art. 9.

Het 2e lid van artikel 10 van dezelfde wet wordt aldus aangevuld : « et envoyer copie des dits mémoires, dans le même délai aux requérants ».

Art. 10.

In artikel 14 van dezelfde wet worden de woorden « dans le délai de quarante jours » vervangen door de woorden « dans le délai de soixante jours ».

Art. 11.

Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 4 December 1952.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

L. LAGAE.

Le Ministre des Finances,

De Minister van Financiën,

A. JANSSEN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 19 novembre 1952, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi « modifiant la loi du 6 septembre 1895 relative aux cotisations fiscales en matière d'impôts directs et la complétant temporairement pour certains impôts et exercices », a donné en sa séance du 21 novembre 1952 l'avis suivant :

I.

Le projet a pour objet d'accélérer la solution de certains litiges fiscaux par l'institution d'une procédure exceptionnelle de conciliation.

Cette procédure présente une double particularité. Tout d'abord elle charge de la conciliation le ministère public en une matière où il n'est pas maître de l'action.

Ensuite, elle ressaisit le directeur des contributions d'une cotisation dont ce fonctionnaire a été dessaisi par la décision qu'il a rendue tandis que la cour reste néanmoins saisie du litige sur lequel elle aura à statuer de toutes façons, qu'il y ait ou non conciliation.

II.

L'article 1er du projet renvoie aux articles 7 à 16 de la loi du 6 septembre 1895. Or, les articles 9 et 10 de cette loi impartissent un délai pour le dépôt des pièces. La prévision dans l'article 2 du projet d'un délai différent pour le dépôt des pièces est de nature à soulever des difficultés.

III.

L'article 2 désigne la même personne tantôt par le mot « contribuable », tantôt par le mot « redevable ».

Il y aurait lieu de faire choix d'un terme unique et le Conseil d'Etat est d'avis que le mot « redevable » devrait être préféré.

IV.

L'article 2, alinéa 2, semble prévoir trois délais, l'un pour la fixation de la date de la comparution, le second pour le dépôt du mémoire du redevable, et un troisième pour celui du mémoire de l'administration.

Tel que le texte est rédigé, ces deux derniers délais paraissent être absorbés par le premier, de telle sorte que le ministère public pourrait impartir au redevable et à l'administration des délais qui, ensemble, ne dépasseraient pas dix jours. Ces délais semblent brefs, surtout en présence de la sanction prévue à l'article 7.

D'autre part, le texte ne prévoit pas l'information réciproque des parties quant au dépôt des mémoires.

Le texte est également muet sur le point de savoir si des prolongations de délai peuvent être accordées par le ministère public ainsi que la procédure à suivre pour obtenir éventuellement ces prolongations.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 19e November 1952 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van wet « waarbij de wet van 6 September 1895 betreffende de fiscale aanslagen inzake directe belastingen wordt gewijzigd en waarbij ze voor sommige belastingen en dienstjaren tijdelijk wordt aangevuld », heeft ter zitting van 21 November 1952 het volgend advies gegeven :

I.

Het ontwerp strekt er toe door de instelling van een uitzonderlijke verzoeningsprocedure de oplossing van sommige fiscale geschillen te bespoedigen.

Deze procedure vertoont een eigenaardigheid in tweeërlei opzicht. In de eerste plaats vertrouwt zij de verzoening toe aan het openbaar ministerie, hetwelk over de vordering niet kan beslissen.

Vervolgens maakt zij bij de directeur der belastingen opnieuw een aanslag aanhangig die deze ambtenaar met de door hem genomen beslissing uit handen had gegeven, terwijl het geschil niettemin aanhangig blijft bij het hof, dat alleszins over het geschil uitspraak zal moeten doen, of er nu al dan niet verzoening plaats heeft.

II.

Artikel 1 van het ontwerp verwijst naar de artikelen 7 tot 16 van de wet van 6 September 1895. De artikelen 9 en 10 van deze wet echter stellen een bepaalde termijn voor het neerleggen der stukken. De omstandigheid dat artikel 2 van het ontwerp een andere termijn voor het neerleggen der stukken bepaalt, kan aanleiding geven tot moeilijkheden.

III.

Artikel 2 gebruikt om dezelfde persoon aan te duiden, nu eens de term « belastingplichtige » dan weer « belastingschuldenaar ».

Slechts één term zou hier mogen worden gebruikt en, naar het advies van de Raad van State, verdient « belastingschuldenaar » de voorkeur.

IV.

Het tweede lid van artikel 2 schijnt drie termijnen aan te geven, een eerste voor de vaststelling van de datum van verschijnen, een tweede voor het neerleggen van de memorie vanwege de belastingschuldenaar en een derde voor het neerleggen van de memorie vanwege het bestuur.

Volgens de gegeven tekst schijnen de laatste twee termijnen in de eerste begrepen te zijn, zodat het openbaar ministerie aan de belastingschuldenaar en aan het bestuur termijnen zou kunnen opleggen welke samen niet meer dan tien dagen bedragen. Deze termijnen lijken kort, vooral ten aanzien van de in artikel 7 voorgenomen sanctie.

Voorts is in de tekst geen sprake van een wederzijdse kennisgeving aan partijen omtrent de neerlegging der memories.

Het ontwerp zegt evenmin of het openbaar ministerie verlenging van termijnen kan toestaan, noch welke procedure moet worden gevolgd om eventueel zodanige verlenging te bekomen.

V.

Le Conseil d'Etat propose d'apporter des modifications de forme aux articles 3 et 5 et de les rédiger comme suit :

Art. 3.

« Le directeur des contributions peut se faire représenter par un fonctionnaire de son administration ou par un avocat, porteurs d'une procuration spéciale leur donnant pouvoir d'acquiescer aux propositions du ministère public.

» Le redevable comparait en personne, assisté éventuellement d'un avocat. Les personnes morales doivent être représentées par une personne ayant pouvoir d'acquiescer.

» En cas d'empêchement légitime, le redevable peut être représenté par un avoué porteur d'une procuration spéciale lui donnant pouvoir d'acquiescer.

Art. 5.

» Lorsque les parties acquiescent aux propositions du ministère public, celui-ci dresse un acte de leur accord, le signe avec elles et le soumet à l'homologation de la cour d'appel. La cour statue sur pièces. Elle peut néanmoins entendre les parties.

» L'arrêt d'homologation met fin à la contestation.

» Si la cour refuse l'homologation, la procédure ordinaire reprend son cours.

» L'arrêt d'homologation ou l'arrêt de refus d'homologation ne sont susceptibles d'aucun recours. »

VI.

L'article 7 prévoit comme sanction de la non-comparution du redevable sans motif légitime ou du défaut du dépôt du mémoire, la non-recevabilité du recours.

Le Conseil d'Etat est d'avis que la sanction ne peut consister dans la non-recevabilité du recours, cette recevabilité devant s'apprécier lors de l'introduction du recours.

Elle ne peut davantage être recherchée dans la déchéance du recours, la redevable pouvant légitimement désirer se soustraire à un préliminaire de conciliation pour voir statuer judiciairement sur son litige.

Même dans le cas où le redevable aurait provoqué le préliminaire de conciliation, la déchéance du recours ne paraît pas pouvoir être retenue comme sanction. En effet, la non-comparution n'est sanctionnée que si elle a lieu sans motif légitime et la cour qui aurait prononcé la déchéance ne pourrait rétracter ultérieurement son arrêt au vu d'un motif légitime dont il lui serait postérieurement justifié.

VII.

En ce qui concerne l'article 8, le Conseil d'Etat constate que l'obligation d'envoyer la copie des pièces nouvelles au directeur dans le délai de l'article 9 de la loi de 1895, impose la confection des copies dans le cours de ce même délai et raccourcit par conséquent le temps utile pour effectuer le dépôt.

Le Conseil d'Etat propose, par souci de concordance, d'imposer à l'administration des contributions directes l'obligation

V.

De Raad van State stelt voor in de artikelen 3 en 5 enkele vormwijzigingen aan te brengen, en die bepalingen te lezen als volgt :

Art. 3.

« De directeur der belastingen kan zich doen vertegenwoordigen door een ambtenaar van zijn bestuur of door een advocaat, beide houder van een bijzondere volmacht om met de voorstellen van het openbaar ministerie in te stemmen.

» De belastingschuldenaar verschijnt persoonlijk, eventueel bijgestaan door een advocaat. Rechtspersonen moeten vertegenwoordigd zijn door een persoon, gemachtigd om met de voorstellen in te stemmen.

» Bij wettige verhindering kan de belastingschuldenaar zich doen vertegenwoordigen door een pleitbezorger die houder is van een bijzondere volmacht om met de voorstellen in te stemmen.

Art. 5.

» Wanneer partijen met de voorstellen van het openbaar ministerie instemmen, maakt dit laatste van hun akkoord akte op, ondertekent het die akte met hen en legt het ze ter bekrachtiging voor aan het hof van beroep. Het hof doet uitspraak op de stukken. Het kan nochtans partijen horen.

» Het arrest van bekrachtiging maakt een einde aan de betwisting.

» In geval het hof weigert te bekrachtigen, wordt de gewone rechtspleging hervat.

» Tegen het arrest van bekrachtiging of het arrest tot weigering van de bekrachtiging staat geen beroep open. »

VI.

Artikel 7 stelt niet-ontvankelijkheid van het beroep als sanctie ingeval de belastingschuldenaar zonder wettige reden niet verschijnt of ingeval de memorie niet is ingediend.

De Raad van State is van advies, dat de niet-ontvankelijkheid van het beroep niet de sanctie kan zijn, daar die ontvankelijkheid bij het instellen van het beroep moet worden beoordeeld.

Evenmin kan die sanctie gelegen zijn in de vervallenverklaring van het beroep, daar het de wettige wens van de belastingschuldenaar kan zijn zich aan een voorafgaande verzoeningsprocedure te onttrekken om over zijn geschil bij rechterlijke uitspraak te doen beslissen.

Zelfs ingeval de belastingschuldenaar de voorafgaande verzoeningsprocedure aangevraagd heeft, lijkt de vervallenverklaring van het beroep als sanctie niet in aanmerking te kunnen komen. Op niet-verschijning staat immers alleen sanctie wanneer geen wettige reden kan worden aangevoerd en het hof, dat de vervallenverklaring zou hebben uitgesproken, zou zijn arrest naderhand niet kunnen intrekken wanneer de belanghebbende achteraf vóór het hof van een wettige reden mocht doen blijken.

VII.

Wat artikel 8 betreft, merkt de Raad van State op, dat de verplichting om een afschrift van de nieuwe stukken aan de directeur toe te sturen binnen de termijn van artikel 9 van de wet van 1895, insluit dat die afschriften binnen die zelfde termijn moeten worden gemaakt en dat de termijn voor de indiening van de memorie daardoor dus wordt verkort.

De Raad van State stelt met het oog op overeenstemming voor, de verplichting om een afschrift van de nieuwe stukken

d'envoyer copie des pièces et documents nouveaux qu'elle juge devoir produire en réponse, et de compléter à cet effet l'article 10, alinéa 2, de la loi du 6 septembre 1895.

* * *

Le Conseil d'Etat étant appelé à donner son avis dans un délai de trois jours se trouve dans l'obligation de se limiter à ces observations.

La chambre était composée de :

MM. J. SUETENS, premier président du Conseil d'Etat, président ;

M. SOMERHAUSEN et G. VAN BUNNEN, conseillers d'Etat ;

P. COART-FRESART, assesseur de la section de législation ;

G. PIQUET, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. SUETENS.

Le Greffier, — De Griffier,
(signé/w.g.) G. PIQUET.

Pour expédition délivrée à M. le Ministre de la Justice.

Le 25 novembre 1952.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

R. DECKMYN.

en documenten welke het in antwoord wenst over te leggen, op het bestuur der directe belastingen toepasselijk te maken en daartoe artikel 10, tweede lid, van de wet van 6 September 1895 aan te vullen.

* * *

Daar het advies van de Raad van State binnen drie dagen is gevraagd, heeft hij zich moeten beperken tot bovenstaande opmerkingen.

De kamer was samengesteld uit de :

HH. J. SUETENS, eerste-voorzitter van de Raad van State, voorzitter ;

M. SOMERHAUSEN en G. VAN BUNNEN, raadsheren van State ;

P. COART-FRESART, bijzitter van de afdeling wetgeving ;

G. PIQUET, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. SUETENS.

Le Président, — De Voorzitter,
(signé/w.g.) J. SUETENS.

Voor uitgifte afgeleverd aan de H. Minister van Justitie.

De 25ste November 1952.

De Griffier van de Raad van State,